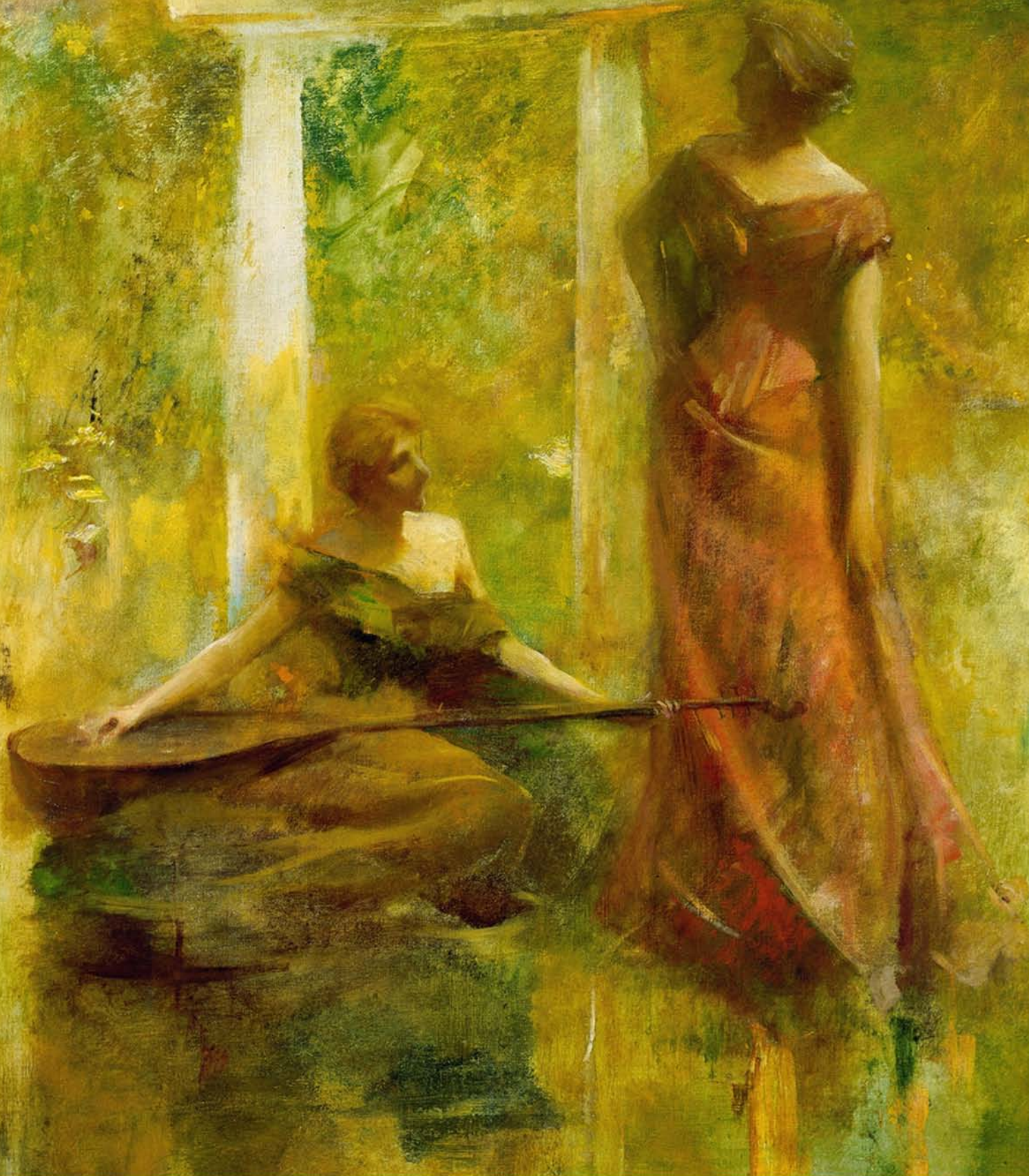

AKROPOLITÁN

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

č. 158 KVĚTEN 2023

MUSIC, THOMAS WILMER DEWING

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

KVĚTEN 2023 Filozofie pro život č. 158

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUC

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostrava

PARDUBICE

www.akropolis.cz/pardubice

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bimová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

5

NENÍ NIC VYŠŠÍHO NAD PRAVDU

HELENA PETROVNA BLAVATSKÁ

7

11

STOICKÁ INSPIRACE PRO DNEŠEK

AROMATERAPIE, INSPIRUJME SE VŮNÍ

13

15

HUDBA JAKO NÁSTROJ STABILITY V ŽIVOTĚ

Když na začátku jara procházíme v blízkosti stromů, můžeme si při troše pozornosti všimnout nápadných pupenů rašících z jejich větví. Po celou zimu, v období vegetačního klidu, pupeny chránily to, co je pro strom nejvzácnější – doposud skrytý život, který pod paprsky jarního slunce vyráží vstříc své budoucnosti, ať v podobě nového stonku, listu či květu. Svěží zelená barva, do které se oblékla celá příroda, v nás probouzí nový příval energie a první hřejivé sluneční paprsky vykouzlí úsměv na naší tváři.

S tichým obdivem pak pozorujeme nádherné tvary a barvy květů, jež harmonicky doplňují všudypřítomnou zeleň, jako by neviditelné ruce malíře před námi vykreslovaly impozantní obraz, tak krásný, že naše duše s vděčností a pokorou děkuje „božskému architektovi“ za to, jak se s námi příroda velkoryse dělí o věčné pravdy, jež jsou obsaženy v zákonech, kterými se řídí.

Na přírodu se můžeme dívat jako na nádherné umělecké dílo a v případě ročního období, které právě prožíváme, se rozplývat nad její rozkvétající krásou. Avšak stačí zákony přírody v tomto jejím dechberoucím projevu pouze pozorovat či obdivovat? Jistě nestačí, neboť všechno, co pouze pasivně pozorujeme, aniž bychom se skutečně něco naučili a začali to využívat ve svém životě, nás brzy omrzí a ztratí to pro nás význam, jakkoli to má ve skutečnosti nezměřitelnou hodnotu.

Zůstaneme-li pouhými diváky, chytne se do pasti pasivity a neustálého nenaplněného očekávání, které z nás postupně vysaje veškerou energii a radost. Místo rozkvětu se budeme cítit „zvadlí“.

Přesto, že všichni pod vlivem různých okolností prožíváme okamžiky, kdy se cítíme takto „zvadlí“, duše je ve své přirozenosti zrozená k rozkvětu. Trvalý rozkvět pak přichází v okamžiku, když se svobodně a s jistotou rozhodneme vykročit na cestu Poznání sebe sama. Tím umožníme rozkvět všem našim potenciálům, všem dosud spícím lidským hodnotám i všem ctnostem, které nám odhalí pravdu o tom, kdo ve skutečnosti jsme.

Pro řeckého filozofa Sokrata představovala ctnost trvalou schopnost, jež umožňuje člověku konat dobro a vyhýbat se konání zla. Skrze poznání sebe sama máme tak příležitost opustit neplodnou půdu omezujících názorů, zraňujících emocí či návyků, které zadusí každý zárodek dřívě, než vyraší vstříc novému životu a rozkvete v nádherný květ ctnosti.

Vždy můžeme hledat plodnou půdu moudrosti a obracet se na velké mudrce a filozofy, kteří nikdy neopouštěli člověka a nenechávali ho napospas jeho vlastní nižší přirozenosti. Naopak, vždy ho svými radami povzbuzovali, bděli nad jeho kroky a radovali se z každé nově zrozené ctnosti přinášející dobro tomuto světu.

Eva Bímová

PODOBENSTVÍ O CESTĚ

Cesta ke konečné svobodě jest ve tvém já. H. P. Blavatská

Nedávno jsme se s několika přáteli vydali během návštěvy Říma na starobylou cestu Via Appia. Po rušném víru velkoměsta jsme se najednou ocitli mezi kvetoucími pomerančovníky, borovicemi a cypřiši, slyšeli jsme zpěv ptáků a šumění stromů v lehounkém vánku.

Cesta se rozprostírala před námi do dále a díky znalosti historie jsme věděli, kam vede. Její stavbu v roce 312 př. n. l. započal cenzor Appius Claudius Caecus, jehož jméno také nese. Začínala za městskými hradbami Říma a vedla do města Capua v Kampánii, kde se napojila na další cestu.

Byli jsme si vědomi, že nemáme čas ji projít celou, jen velmi malý úsek, ale o to více jsme si ji chtěli vychutnat. Někteří netrpěliví návštěvníci si půjčili kola a čas od času prosvištěli kolem nás. Nás si moc nevšimli a ani my jsme nestačili postřehnout jejich tváře. Snad vnímali alespoň cestu.

Nám na rozdíl od nich nevadila původní dlažba z hrubých kamenů, naopak jsme na ně opatrně našlapovali a představovali si, že tady před námi kráčeli lidé před téměř dvěma tisíci let. Zastavovali jsme se u monumentů, které cestu lemovaly, i když z některých zbyly pouze ruiny. Přesto jsme se snažili přečíst omšelé a poničené nápisy a poučit se od našich předků.

Také jsme potkávali jiné pěší poutníky, ze zvířecí i lidské říše. S každým jsme se na chvíli zastavili, potěšili jsme pohazením kočku vyhřívající se na slunci, s úžasem pozorovali zeleného papouška, který se najednou vynořil z listů pomerančovníku, poradili jsme turistům hledajícím cestu, a naopak požádali o pomoc usměvavé dámy, aby nám udělaly společnou fotografii.

Nemohla by být taková i naše cesta životem? Díky dědictví moudrých filozofů víme, odkud vychází a kam směřuje, a také to, že ji nelze projít celou najednou. Že je nezbytné kráčet pozorně a využít příležitostí, které přicházejí, někdy velmi nečekaně. Že můžeme potěšit všechny, které na své cestě potkáme, a že s nimi můžeme spolupracovat. Že je důležité poznat dobře minulost, abychom mohli stavět lepší budoucnost.

Ivana Hurytová

NENÍ NIC VYŠŠÍHO NAD PRAVDU

Pravda nevzdává čest žádné starodávné ani moderní společnosti. Společnost musí ctít pravdu, nebo zanikne. S. Vivékánanda

Je pozoruhodné, jak člověk se zdravým rozumem, který by se o jablku nikdy neodvážil tvrdit, že se jedná o šroub nebo láhev, zcela nestydatě lže o jiných důležitějších věcech a narušuje tak svou přirozenost tím, že popírá to, co je zřejmé, nebo tvrdí, že existuje něco, co neexistuje. Je zřejmé, že lež je víceméně dočasným záchvatem bláznivosti, a proto jsme ji většinou přestali brát vážně.

Vzhledem k tomu, že má každá bytost nebo každá věc svou vlastní přirozenost a že vztahy mezi bytostmi a entitami mají též charakteristiky, které jsou pro každou z nich jedinečné, zkreslování toho všeho nebo části celku je ekologickým zločinem na mentální a psychické úrovni. Je to výsměch Bohu a inteligenci lidí.

V klasickém starověku se lež, když vychvalovala hrdinský čin, nebo když zahalovala každodenní práci výroby a spotřeby do oslnivých šatů, považovala za druh umělecké tvorby, a dodnes nás mnoho spisovatelů těší svými imaginárními fantaziemi, situacemi a fakty. Poezie, hudba a divadlo

jakýmsi téměř božským způsobem „překonávají“ šedé tóny každodenního života. Lže Gustavo Adolfo Bécquer, když své milované říká: „Ty jsi poezie“? To stojí za zamyšlení, protože možná pouze obohacuje a objevuje skryté stránky reality.

Ale není to ten druh „lži“, o nichž bych se chtěl zmínit, nýbrž o oněch druhých, všeobecně zlomyslných, které zkreslují a zošklivují realitu i lidi. Které nejsou zahrnuty do rámce dobra, nýbrž právě naopak. Které se snaží podkopávat a vymýšlet špatnosti a korunovat neexistujícími nesmysly čela spravedlivých a dobrých. Ty, které do bahna zlé kritiky, živené sobectvím a marnivostí, potápějí ta nejušlechtlejší úsilí a nejkrásnější úspěchy. Nebo převlékají vlky za ovce, aby mohli snadno sežrat stádo.

Toto je chemicky čistá lež bez jakéhokoli morálního ospravedlnění. A dokonce i bez ospravedlnění praktického, protože lež má „krátké nohy“ jako prasata a dříve či později je odhalena a rozdracena planoucím mečem pravdy.

My filozofové si musíme vypěstovat opravdový kult pravdy, a ne „psát romány“ o činech a životech jiných lidí, kterým hluboce ubližují lži, jež

se o nich spřádají, protože psychologickou dynamiku lži není snadné zastavit a vždy nachází vědomé či nevědomé spolupachatele, kteří ji posouvají až k neskutečnosti hraničící s hrůzou a traumatickou zvrhlostí.

Je-li pravda ctností, lež je neřestí. A jako se všemi neřestmi se s ní musí bojovat individuálně i kolektivně.

Pouze jako nositelé VELKÉ PRAVDY budeme skutečně užiteční v Božích rukou a naplníme svůj filozofický a vykupitelský osud. A tato „Velká Pravda“ není jen subjektivní a metafyzická, nýbrž potřebuje stát nohama na zemi. Jinými slovy vyžaduje od každého z nás, aby byl pravdivý a autentický, čistý na těle, mysli a duši, protože čistota je objektivní formou pravdy. To čisté se nezkaží. Vědomá nesmrtelnost znamená vždy se držet pravdy, bez klamání a nádorových ložisek v jejím lůně.

Pravda, jakkoli se může zdát nebo být skromná, je vždy silnější a trvanlivější než lež, protože tato, která je nepřítomností pravdy, vždy zůstane plynou bublinou v oběhu horké krve plné Života. Může zraňovat, a dokonce i fyzicky zabít, ale nikdy se nedotkne duchovních počátků, které způsobují, že se věci a bytosti projevují tisíc a jedenkrát, dokud nedosáhnou zkušenosti, rozvahy, mystiky, jež mění veškeré olovo ve zlato... v Nebeském Athanoru, kde pro lži není místo.

Žádný lhář nemá právo říkat, že věří v Boha, protože kdyby skutečně věřil, nezkomolil by Jeho Dílo a řídil by se Jeho Zákonem.

Praktikování pravdy je jednou z nejpřirozenějších cest oduchovnělosti a askeze. Věřím, že neexistuje žádné cvičení na žádné úrovni Přírody, které by ji nahradilo.

Jorge Ángel Livraga Rizzi

An Allegory of Time and Truth as winner over Envy and Falsehood, Jan Van Den Hoecke

A sepia-toned portrait of Helena Petrovna Blavatská, an elderly woman with short, curly hair, wearing a dark, high-collared dress with intricate lace detailing. She is looking slightly to the left of the frame.

HELENA PETROVNA BLAVATSKÁ

Všichni jsou ochotni pracovat na svém vlastním rozvoji a růstu, ale je jen velmi málo těch, kteří to chtějí udělat pro druhé.
Klíč k Teosofii, H. P. Blavatská

V květnu uplyne 132 let od smrti velké ženy a filozofky, která během devatenáctého století dokázala obdivuhodné věci. Ač dnes zapomenuta většinou, kruhy lidí, kteří se zabývají přírodní filozofií, a také těch, kteří dodnes živí pomluvy o její osobě, ji dobře znají a vynášejí, nebo naopak popírají její zásluhy, spočívající v tom, že znovu oživila prastará učení o přírodě, o člověku a jeho schopnostech, a že tak vešly ve známost nejstarší nauky o původu lidstva a jeho vývoji na této planetě, a vrátily se do povědomí moderního člověka.

H. P. Blavatská se narodila v Jekatěrinoslavi (dnešní ukrajinské Dnipro) v noci z 30. na 31. července 1831 juliánského kalendáře používaného v Rusku (12. srpna 1831 gregoriánského kalendáře) a zemřela v Londýně 8. května 1891.

Dětství a mládí

Helena přišla na svět v epoše carského Ruska a za svobodna se jmenovala Hahnová. Ze strany matky byla příbuznou carského rodu, její babička

a dědeček byli princeznou a princem Fadějevovými, a ze strany otce měla krev starého německého rodu křižáků z Meklenburgu. Otec Petr von Hahn byl plukovníkem carské armády, sečtělý gentleman se skvělým smyslem pro humor, v duchovních záležitostech spíše skeptik. Matka byla nadanou a idealisticky laděnou spisovatelkou, označovanou za George Sandovou ruské literatury, zemřela však velmi mladá. Rodina se často přesouvala, buď kvůli matčinu zdraví, které bylo chatrné a prospívaly jí mnohé pobyty v lázních, anebo cestovala za otcem, který měnil vojenské posádky.

Když matka zemřela, bylo Heleně jedenáct let a její výchovy se ujali prarodiče. Znamenalo to další stěhování do paláce v Saratově, její dědeček totiž zastával místo gubernátora. Babička vlídné povahy, vzdělaná a zabývající se přírodovědným a archeologickým výzkumem, měla na ni velký vliv.

Ale Helena těžko zapadala do aristokratických představ o mladé dámě devatenáctého století. Odmala projevovala nejrůznější sklony a nadání. Tíhla k umění, byla vzdělána ve hře na klavír, po matce zdělila spisovatelské vlohy, což jí obojí v budoucnosti v těžkých chvílích pomohlo získat peníze na živobytí. Dále milovala studium

a knihy, mnoho četla a měla štěstí, že se v majetku rodiny nacházely rozsáhlé knihovny a muzeum. Byla známa svou odvážnou až divokou jízdou na koni. Její sestra ve svých vzpomínkách o ní říká, že byla vášnivou cestovatelkou a velkým dobrodruhem, neuznávala ničí autoritu, byla svéhlavá a odmítala jakákoliv omezení své svobody.

Její osobnost také projevovala množství parapsychologických schopností, měla vize, byla jasnozřivá, ovládala telemetrii a telekinezi. Celá příroda pro ni byla plná neviditelných sil, s nimiž mohla „mluvit“. Aby ji usměrnili ke klidnému rodinnému životu, rozhodli její prarodiče, když jí bylo sedmnáct let, o jejím brzkém sňatku s o mnoho starším čtyřicetiletým dobře postaveným Nikyforem Blavatským, zástupcem gubernátora Jerevanu. Ke všeobecnému překvapení Helena sňatek bez výhrad přijala, zřejmě jako vykoupení a únikovou cestu ze sevření společnosti a rodiny. Jak se záhy ukázalo, nikdy nebrala své manželství vážně, a několik měsíců po svatbě utekla na koni svým hlídačům, a po

neuvěřitelném dobrodružství se dostala do Konstantinopole v Turecku a pak následovaly další neklidné cesty po Řecku, Egyptě, Východní Evropě, Francii a Anglii, aniž by věděla, co hledá.

Setkání s Učitelem

V Londýně se konečně uskutečnilo setkání, po němž podvědomě toužila, a začal se naplňovat její osud. Během světové výstavy spatřila v delegaci indických princů muže, kterého vídala již dávno ve svých vizích a snech, kde ji učil a mnohdy ji v nebezpečných situacích zachránil. Nazývala jej neviditelným strážcem. Řekla o něm, že dokud znovu nepotkala svého stále tajemnějšího Inda, vedla dvojí život, tajemný a nepochopitelný pro ni samotnou.

Následující den, přesně o jejích dvacátých narozeninách, na schůzce v Hyde Parku jí sdělil, že ji konečně chtěl potkat osobně a že potřebuje její spolupráci. Nastínil jí důležité poslání, které by měla naplnit. A aby se na něj připravila, mimo jiné musí strávit tři roky v Tibetu. Tento den Helena poprvé potkala takzvaného Mahátmu, „Velkou Duší“, jak je nazývali na Východě, který se stal jejím Učitelem, a od té chvíle až do smrti pod jeho vedením následovala duchovní cestu učednictví.

Spolupráce se začala ihned naplňovat prostřednictvím mnoha cest. Během následujících sedmnácti let není téměř kout Země, který by nenavštívila. Pokud by se její putování imaginárně spojilo, vystačilo by na několik cest kolem světa. Často se setkávala s exotickými kulturami a lidmi, často čelila smrtelnému nebezpečí; to vše, aby získala kýžené poznání. Mnoho svých zážitků z cesty po Indii uveřejnila v knize Z jeskyní a džunglí Hindustánu, jejíž části nejprve pod pseudonymem vycházely v moskevských novinách s velkým ohlasem čtenářů. Během svého pobytu v Itálii také bojovala na straně Garibaldiho ve válce o nezávislost, utrhla několik zranění a dvakrát pod ní zastřelili koně. Jeden americký novinář ji nazval neuvěřitelnou ženou a hrdinkou.

První ženou v Tibetu

V roce 1868 uskutečnila třetí a úspěšný pokus dostat se do Tibetu, kde prožila téměř tři roky po boku dvou Mahátmů, učitelů moudrosti, skrytých

před sobectvím zvědavců, spolupracujících pouze s opravdovými učedníky, kteří přinášejí oběti, aby pomáhali lidstvu. O těchto Učitelích později madam Blavatská napsala, že jsou to Adepti různých národností spolupracující v Bílém bratrstvu napříč planetou a staletími, aby nepoznání poučovali a pomáhali tam, kde je třeba. O svém pohybu po Tibetu mnoho neprozradila, ale poučena jeho duchovními naukami na sklonku svého života píše příručku pro učedníky Hlas ticha, výňatky z tibetské Knihy Zlatých pravidel.

Založení společnosti pro vzdělávání v teosofii

Všechny její cesty a průprava v Tibetu směřovaly k tomu, aby v roce 1875 založila dlouho očekávanou a vysněnou společnost, která měla sjednotit mnohé díky nadčasové moudrosti. Společnost byla založena pod heslem *Není nic vyššího nad Pravdu* a byla nazvána Teosofickou kvůli prastarému poznání univerza, přírody a člověka, které přenášela. Přestože byla založena v New Yorku v USA a předsedou společnosti byl jmenován

americký právník Henry Steel Olcott, její centrum se záhy přesunulo do Indie, do Adyaru.

Teosofická společnost se postupně stala celosvětovým hnutím spojujícím Východ a Západ. Byla založena, aby přispěla k rozvoji moderní civilizace, kultury, a to nejen prostřednictvím vědy, ale i filozofie a humanismu.

V roce 1877 vyšla madam Blavatské její první monumentální práce *Isis závoje zbavená*, obsahující srovnávací studium různých věd a náboženství inspirované jejími cestami a učením Mahátmů. Výtisk tisíce kopií knihy byl do deseti dnů od vydání rozebrán. Dle amerických novin to byla publikace století.

Tajná nauka a soumrak života

V devátém roce působení společnosti vypukl v Indii skandál kolem osoby madam Blavatské, a kvůli tomu byly „vědecky“ zkoumány fenomény obklopující její osobnost. Byla kritizována ze všech stran.

Ve stejném roce na základě pokynů od Učitele madam Blavatská začíná pracovat na dalším velkém projektu, knize jménem *Tajná nauka*, která je přepisem a výkladem částí tibetské knihy *Dzyan*. Tuto fenomenální knihu bude sepisovat až do posledního dne svého života, ač vážně nemocná. Přestěhovala se do Londýna, kde s pomocí několika přátel dopisuje větší část *Tajné nauky*. Poslední část pak byla dokončena jejími učedníky až po její smrti, a to na základě poznámek, které se zachovaly. A tak se zrodilo dílo, které postupně ve dvou dílech nazvaných *Kosmogeneze* a *Antropogeneze* přináší starodávný pohled na původ a vývoj univerza a člověka.

Jak žila, tak i zemřela. V pilné práci za svým stolem, s humorem a plná elánu i odhodlanosti následovníka prastaré moudrosti. Odkazem Heleny Petrovny Blavatské se pro budoucí generace staly především její knihy. Říkala totiž o sobě, že ví, že nebude pochopena svými současníky, ale že snad bude pochopena alespoň těmi, kteří přijdou v následujících stoletích.

Martina Flaitingrová

HLAS TICHÁ

VYBRANÉ FRAGMENTY Z „KNIHY ZLATÝCH PRAVIDEL“ PRO DENNÍ POUŽITÍ UČEDNÍKŮ

Překlad a komentáře H. P. Blavatská

Chceš-li projít Síni Moudrosti, abys dosáhl Údolí Blaženosti, Učedníku, úplně zavři své smysly před velkým a hrozným kacírstvím odloučenosti, které tě vzdaluje od ostatního.

Nedovol, aby se tvůj „Nebeský zrozenec“ ponořil do moře Mayi, a oddělil se od Universálního Rodiče (DUŠE), ale nech ohnivou sílu, aby vstoupila do nejvnitřnější komnaty, komnaty Srdce 23, a do Sídla Matky Světa.

Potom se tato Síla musí ze srdce pozvednout do šesté, střední oblasti, místa mezi tvýma očima, pak se stane dechem JEDINÉ DUŠE, hlasem který naplňuje vše, hlasem tvého Učitele.

Pouze tak se můžeš stát „Nebeským Poutníkem“, který kráčí větry nad vlnami, a jehož kroky se nedotýkají vod.

Než položíš svou nohu na vzestupný žebřík, žebřík mystických zvuků, musíš slyšet hlas vnitřního BOHA (Vyšší JÁ) sedmerým způsobem.

První je jako sladký hlas slavíka zpívajícího své družce píseň na rozloučenou.

Druhý přichází jako zvuk stříbrného cimbálu Dhyaníů, probouzející třpytící se hvězdy.

Další je jako melodický nářek mořského ducha, uvězněného ve své lastuře.

A ten je následován zvukem Viny.

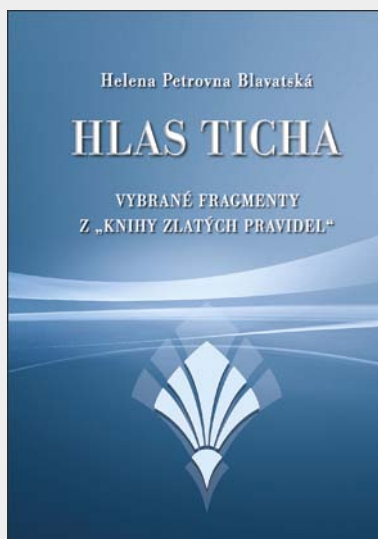
Pátý je jako zvuk bambusové flétny pronikavě znějící ve tvém uchu.

Tento se mění v zadutí trumpety.

Poslední zní jako dunění bouřkového mraku.

Sedmý pohltí všechny ostatní zvuky. Ztichnou a nebudou více slyšeny.

Když těchto šest je umlčeno a jsou položeny Učiteli k nohám, pak učedník splynul s JEDNÍM, stává se JEDNÍM a žije v něm.

Než vstoupíš na tuto stezku, musíš zničit své lunární tělo, očistit tělo své mysli a očistit své srdce.

Čisté, jasné a křišťálové vody věčného života se nemohou mísit s bahnitými proudy monzunové bouřky.

Nebeská krůpěj rosy, třpytící se v prvním ranním slunečním paprsku v lůně lotosu, se při dopadu na zem stává kouskem bláta; hle, perla je nyní blátivou skvrnou.

Bojuj se svými nečistými myšlenkami, než tě přemohou.

Používej je tak, jako ony chtějí použít tebe.

Neboť ušetříš-li je a zakoření a vzrostou, tu věz, že tyto myšlenky tě přemohou a ubijí. Střez se, Učedníku, a nedopusť, aby se k tobě přiblížil byt jen jejich stín. Neboť by vzrostl a nabyl by na velikosti a síle a pak by tento výplod temnoty pohltil tvoji bytost dřívě, než by sis uvědomil přítomnost takového černého a hanebného netvora.

V našich sídlech nebo na www.vecnakrasa.cz

STOICKÁ INSPIRACE PRO DNEŠEK

Každá filozofická škola rozvíjela různé disciplíny, aby tak co nejlépe obsáhla poznání mnohotvářného světa. Přesto u jednotlivých škol vidíme zaměření na určitou disciplínu, což je od sebe odlišuje. V případě stoiků to byl hluboký zájem o etiku, kterou právě oni dokázali nejen studovat, ale především aktivně uplatňovat.

Nejvyšší dobro pro člověka, největší zdroj štěstí, nejlepší cesta k blaženosti je Ctnost.

Pro stoiky byla ctnost ústředním cílem a smyslem života, a to tak významným, že v okamžiku, kdy ztratili schopnost nebo možnost sloužit ctnosti, byli připraveni život opustit a ukončit ho. V tu chvíli totiž pro ně život ztratil smysl.

U stoiků se setkáváme také s panteismem, což je filozofický či světový názor založený na přesvědčení, že všechno, co jest, tvoří jeden celek, který je božské povahy. Příroda, lidé i božské síly jsou nedílnou součástí celku světa, a tudíž podléhají Zákonu, který vše řídí a který může být vnímán například jako osud.

Člověk je maják v moři vztyčený, který musí stát tam, kde mu to předurčil osud a čas.

Tento výrok Marka Aurelia jednoduše a jasně říká: buď světlem pro lidi kolem tebe jako maják, který s radostí přivádí lodě do bezpečí přístavu. Maják neběhá po celém ostrově a nehledá loď, kterou by mohl zachránit, ale stojí a svítí. Není třeba se někam hnát, jako to dnes často děláme, stačí být trvalým světlem pro lidi kolem nás. To ale bez rozvinuté ctnosti nejde.

Je na každém člověku, aby našel své pevné místo v životě a ve světě, ve kterém žije. Najde-li navíc způsob svého vlastního jedinečného vyjádření, svého vlastního jedinečného bytí, a tedy jedinečné „služby“, může být velkým přínosem pro ostatní i tento svět.

Stoický panteismus se také týká člověka a lidství. Stoikové jsou přísní a nároční sami na sebe a současně zdůrazňují soucit a vlídnost k druhým. Mluví o příbuznosti všeho lidstva a o lásce k bližnímu.

Seneca učí, že lidská duše má část rozumnou a nerozumnou a že rozum, pocházející od boha, může být i v tom nejnižší postaveném člověku. Tělo je vězení duše, a teprve smrt duši osvobozuje. A také on zdůrazňuje nutnost potírat vášně a usilovat o dosažení ctnosti.

Jedním z nejvýznamnějších stoiků byl Epiktétos, otrok pocházející z Malé Asie. Pravděpodobně právě díky stoické filozofii dokázal trpělivě snášet své postavení. Dosáhl tak osvobození ne útekem nebo vzpourou, ale silou své ctnosti. Vykonával svědomitě všechny úkoly, které mu byly zadávány. Vykonával je však takovým způsobem, že dosáhl propuštění z otroctví a mohl žít svobodně v Římě. Následně, po odchodu z Itálie, založil filozofickou školu v Nikopolu v Řecku.

Existuje pouze jediná věc, pro kterou mne Bůh poslal na svět, a to je, abych zdokonalil svou povahu ve všech druzích ctnosti nebo síly...

Stejně jako Seneca prohlašuje i Epiktétos lidské osudy za dílo boží, a proto má být lidský život službou. I on hlásá lásku k bližnímu a světoobčanství. Všichni lidé jsou bratři, mají spolupracovat a vzájemně si odpouštět.

Dalším významným stoickým filozofem byl Marcus Aurelius. Přestože byl římským císařem, musel přirozeně i on překonávat řadu obtíží, při nichž mu byla filozofie velkou oporou. Jeho úvahy o smyslu života, které můžeme poznat v jeho jediném spisu *Hovory k sobě*, jsou blízké Senekovi i Epiktétovi. Marcus Aurelius pokládá filozofii za učitelku všech ctností, protože nás učí trpělivosti a vede k ušlechtilosti. Poskytuje nám útěchu ve strastech a protivenstvích. Taková filozofie je zaměřena na praxi, na kterou je kladen hlavní důraz. Jde o dosažení životní vyrovnanosti, rovnováhy a duševního klidu. To předpokládá v duchu stoicismu žít ve shodě s přírodou a s jejími věčnými zákony. Ty musíme ale nejprve poznat. Proto je úkolem filozofie odstraňovat omyly v lidském poznávání a snažit se o proniknutí k podstatě.

Z panteismu také vyplývá jeho láska k bližnímu a myšlenka všelidského bratrství. V ohledu společenském chtěl obnovit celé lidské soužití skrze morální obrodu jedinců. Realitu zla neuznává. Zlo je jen zdání. Filozof přece zná stálost pravého jsoucna a na druhé straně pomíjivost a stálé proměny smyslových věcí. Jedna věc zaniká, a už je tu zárodek věci jiné, poté i ona nová věc mizí, a tak to jde stále dál.

Co je tedy smrt? Proč bychom se jí měli bát? Smrt znamená prostý rozklad něčeho, co bylo dočasně

Lucius Annaeus Seneca
(4 př. n. l. Cordoba, Španělsko – 65 Řím, Itálie)

spojeno. Znamená návrat k zemi, ze které jsme dočasně vyšli a která nás živila. Smrt těla je zároveň osvobozením duše, a tedy znovuzrozením. Lidský život je jako řeka. Je nestálý a krátký. Neboť před naším narozením a po naší smrti je nekonečný proud času. Kdo to pochopí, nebude si stěžovat na krátkost života. Nebude ani dbát na pomíjivé věci lidské, ale bude se snažit využít života pro konání dobra. Služba ctnosti je na zemi naším úkolem a posláním.

Přijímání přírodního řádu uvádí slávu harmonie do souladu.

Stoikové usilovali o vyvážení svých vnitřních pohnutek s co nejhlubším poznáním přírodního řádu, a tím dosažení souladu, harmonie a vnitřního klidu. Nebyli pasivní v tom smyslu, že by se se vším automaticky smířili, ale snažili se poznat smysl univerzálního zákona a jeho působení napomáhat, nebojovat proti němu. Uběhlo dva tisíce let, a stoické zásady, principy a ctnosti nám zůstávají stále platnou inspirací.

Petr Matyska

AROMATERAPIE, INSPIRUJME SE VŮNÍ

Latinské slovo *inspirare* se překládá jako „vdechnout“. Určitě má každý z nás vdechnutí určité vůně spojeno s okamžikem, který se odehrál v dětství, v nějaké výjimečné chvíli, a možná v nás tato vůně vyvolá vzpomínky, pocity a emoce, obrazy nebo jinou inspiraci. Ať je to vůně pečených buchet, sena, člověka, kadidla nebo květiny... Pokusíme se dnes seznámit se základy pozitivního působení vůní pocházejících z různých částí rostlin.

Z řečtiny pocházející slova *aroma* a *therapeuo* znamenají „vůně“ a „sloužit, pečovat“, a v přeneseném slova smyslu i „léčit“. Aromaterapie je jemná, přírodní a bezpečná metoda, jak do života člověka přivést více harmonie i více zdraví. Vůně je spojena s obsahem esenciálních olejů (silic) v rostlinách a působí na mnoha úrovních lidské bytosti. Přináší úlevu tělu, ovlivňuje naši vitalitu a působí i na emoční a mentální svět člověka.

Výběr a používání vůní

Při aromaterapii je třeba být citlivý při výběru silic a dbát na příjemnost vůní, která se v průběhu léčby může měnit. Částečně je to tím, že vnímání vůní je individuální, zčásti i tím, že si tělo samo řekne, co se mu líbí a co potřebuje. Vůni volíme tak, aby korespondovala s naší osobností a posílila její charakter, nebo proto, že představuje to,

co nám chybí k nalezení zdraví nebo psychické pohody.

Není vhodné „užívat“ oleje dlouhodobě, ale po týdnu či dvou se doporučuje je střídat. Užíváním se rozumí především aplikace prostřednictvím vhodných aromalamp nebo difuzérů, inhalace, koupele, rozstříkávání směsí vůní s vodou do okolí nebo masáže kvalitním nosným olejem s esenciálními oleji (ředění se doporučuje max. 15 kapek 2–3 silic do 25 ml oleje pro dospělého).

Esenciální oleje mají být správně uchovávány a chráněny před účinky tepla, světla, vzduchu a vlhkosti. Při výběru olejů není vhodné kupovat ty nejlevnější, a už vůbec ne syntetické.

Účinky

Jak působí esenciální oleje na naše zdraví? Zkušenosti ukazují, že třemi cestami. První působení je protistresové a psychicky podpůrné (všichni jsme již slyšeli o psychosomatice). Druhá cesta zahrnuje působení antivirové, antibakteriální, protiplísňové a protiparazitické na buněčné úrovni. Třetí cesta je cestou posílení imunitního systému. Třetí a první působení spolu rozhodně souvisí.

Příklady použití esenciálních olejů pro psychosomatické potíže

Dezinfekční: tea tree, eukalyptus, levandule

Zklidňující: bergamot, heřmánek, šalvěj muškátová, kadidlo, levandule, meduňka, muškátový ořech, neroli, růže, ylang-ylang

Stimulující: bazalka, černý pepř, eukalyptus, geranium, máta peprná, rozmarýn

Analgetické: bergamot, heřmánek, levandule, majoránka, máta, rozmarýn

Antidepresivní: heřmánek, šalvěj, levandule, santalové dřevo, ylang-ylang, neroli (mají sedativní

účinky), bergamot, geranium, jasmín, mandarinka červená, mimóza (bez sedativních účinků). Jasmín a neroli pomáhají zvýšit sebedůvěru a posílit svou schopnost překonávat překážky.

Protistresové: růžové dřevo, tymián, valerián, rozmarýn

Ať už nám chybí či nechybí harmonie a zdraví, kontakt s přírodou či dobrá nálada, můžeme se pokusit proniknout do světa vůní, které jsou, jak se poeticky říká, tajemnou duší rostlin. Nezapomeňme, že slovo „cítit“ souvisí nejen s vůněmi a pachy, ale i s city, které prožíváme.

Dana Gabrielová

HUDBA JAKO NÁSTROJ STABILITY V ŽIVOTĚ

Hudba je vyšší zjevení než všechna moudrost a filozofie. Je jediným neztělesněným vstupem do vyššího světa vědění, jež obklopuje člověka, který ale člověk není schopen pochopit. K tomu patří rytmus ducha, abychom hudbu uchopili v její bytnosti. Dává tušení, inspiraci nebeských věd a co duch z ní smyslově pociťuje, to je ztělesnění duchovního zážitku.

Ludwig van Beethoven

Hudba provází člověka již od nepaměti. Takže kdybychom hledali u starověkých národů odpověď na otázku, kde se nachází hudba, dozvěděli bychom se, že hudba je trvale součástí samotného člověka. Je odrazem vyšší hudby světa *musica humana*, která je odrazem hudby univerza, již v minulosti filozof Pythagoras popisoval jako hudbu sfér. Je darem života, a pokud jí porozumíme, může nám život změnit a obohatit náš vnitřní svět o nadčasové okamžiky, vyvolávat asociace a vzpomínky a být kombinací tónů, které budou harmonickým způsobem příjemné našemu uchu.

Jak si můžeme všimnout v umění, všechna krásná umělecká díla, architektonická, malířská, sochař-

ská nebo hudební jsou odrazem vnitřní harmonie jednotlivých architektonických prvků, barev, sochařských proporcí nebo souladu hudebních tónů. Pojem stabilita má latinský původ ve slovu *stabilitas*, neboli stálost, ustálenost, rovnováha. Pokud nějaká část celku není v rovnováze, není v rovnováze ani hotové dílo, hudební, výtvarné nebo stavitelské.

Člověk potřebuje a bude vždy potřebovat hudbu k zachování vnitřní rovnováhy a udržení duševního zdraví, neboť ovlivňuje všechny vrstvy osobnosti člověka, rozvíjí představitivost, paměť a imaginaci, uvolňuje určitou formu vnitřní energie v člověku a dokáže probudit ty nejušlechtilejší city. Hudba tedy může inspirovat naši mysl, utišit naše emoce nebo může i dodat energii do našeho života.

V minulosti pronesl římský filozof Marcus Tullius Cicero slova: *Cvičení dodává odvahu a udržuje silnou mysl.* Tento jeho výrok je magickým klíčem k tomu, abychom s jeho použitím otevřeli dveře do svého vnitřního světa a proměnili touhu ve

skutečnost. Harmonie přináší do života stabilitu, a ta je důležitá proto, abychom dosáhli vnitřní rovnováhy a prožili důstojný život.

Proč je tak těžké dosáhnout vnitřní stability v životě? Protože rovnováha je výsledkem každodenního cvičení a jedině tento způsob vede k dosažení mistrovství. Kdyby tomu tak nebylo, tak by každý dosáhl mistrovské úrovně bez úsilí, a to by popřelo přírodní zákony. I když přirozeně toužíme po harmonii a stabilitě ve svém životním příběhu, tušíme, že úsilí o vnitřní rovnováhu budeme muset zaměřit na různé úrovně naší osobnosti, a k tomu nám může být hudba výborným pomocníkem.

Naše myšlenky vyžadují stejnou hygienu, jako naše tělo. Hudba je universálním lékem pro neklidnou mysl, ale je nutné nalézt tu správnou melodii pro eliminaci negativních myšlenek. Přirozeně i my sami musíme tomuto procesu napomoci a rozjímat nad vlastními myšlenkami. Jednoduše tak, že své mysl budeme věnovat určitý čas, stejně jako rodič věnuje čas výchově dítěte. Pro posílení tohoto mentálního procesu můžeme využít například poslech Mozartovy hudby. Mozart jako velký umělec vkládal do tvorby svůj vnitřní svět, a proto je i samotné jeho hudební dílo odrazem hodnot lidských, morálních, estetických i etických. Hudební „myšlenky“ jsou tak projevem toho komplexního, co člověk cítí uvnitř. Hudba to vše odráží pomocí zvuků za použití kompozice, využívá i improvizaci, a samozřejmě jde i o formu samotného poslechu.

V minulosti měla hudba sakrální význam a jejím cílem bylo pozvednout vědomí k nadčasovým hodnotám. Myšlení při hudbě vytváří představy, které mají nehudební charakter, ale jsou zabarveny vznešenými city, které hudba v člověku může probudit, např. prostřednictvím filmu, který je podkreslován hudbou.

Jedním z poslání hudby je vzbuzovat v posluchačích city. V komponované hudbě je se smutkem spojován pomalý rytmus, měkké táhlé tóny a sklon k mollovým tóninám, zatímco durové tóniny a svižný rytmus, kratší frázování a hlasitost jsou spojovány s radostnými city. Hudba je výborným prostředkem pro vyjádření a uvolnění

emocí. City, jež jsou evokovány hudbou, dokáží uspokojit emocionální potřebu člověka, ovlivňují jeho volbu a způsob jednání a vybízí k akci. Tím se stávají přirozenou součástí dynamiky osobnosti člověka. Hudba dokáže vzbuzovat i ty nejhlubší city; je to tím, že i sám autor do ní vložil svůj nejniternější svět, který lze jen těžko vyjádřit pouhými slovy. Hudba tuto schopnost však má.

Pro zlepšení naší vitality je důležitý pohyb a tady platí stejný recept, jako u výběru hudby, kdy je důležité si vybrat taková cvičení, která budou tím pravým lékem na naši vyčerpanost, na stav, kdy říkáme, že jsme zcela bez energie. Podle zjištění doktora Alfreda Tomatise nejen samotná hudba, ale i vše, co ji doprovází, má na člověka pozitivní vliv. Během poslechu nebo zpěvu jsou důležité i samotné zvuky, jejich vibrace, a dokonce také tempo dechu při zpěvu. Všechny tyto aspekty člověka stimulují a jako by mu dobýjely baterky. Rytmická hudba nás nabíjí energií, klidné melodie doprovázené jemnými tóny flétny a zvuky přírody zase zklidňují. K soustředění pomůže instrumentální hudba beze slov, ke snížení úzkosti konejšivé, pomalé a tiché tóny.

Klíčem k úspěchu je, abychom se v myslí těšili, okořenili to radostí z pohybu, a odměnou nám bude netušený zdroj energie, který nám umožní zůstat aktivní v životě. Hudba podporuje uvolnění a sebezpozorování, a to vede ke zvýšené představivosti; proto má hudební umění hluboké kořeny a důležité místo v léčitelských rituálech mnoha starověkých kultur.

Zušlechťování charakteru hudbou je zvláštní proces, jehož výsledkem by měla být vnitřní radost a dobrá nálada, která je důležitá, abychom byli oporou nejen sobě, ale i těm, kteří nás potřebují. Být dobře naladěný je výsledkem vnitřního úsilí každého člověka, který touží po souznění s ostatními.

Harmonická hudba je tak nejpřirozenějším lékem bez vedlejších účinků, po kterém můžeme kdykoliv sáhnout, neboť – jak říkal samotný Jan Amos Komenský – *Muzica proxima nobis naturalis est*, neboli *Hudba je naší přirozeností nejbližší*.

Václav Hastík

PROGRAM AKTIVIT

KVĚTEN

**HELENA PETROVNA BLAVATSKÁ
A HLAS TICHÁ**
Přednáška

ALFONS MUCHA
Úterý, 16. května 2023 19 hodin
Přednáška na YouTube

ČERVEN

CESTA ČAJE
Úterý, 13. června 2023 19 hodin
Přednáška na YouTube

PŘECHODOVÉ RITUÁLY
Přednáška

ČERVENEC

VNITŘNÍ SÍLA ŽENY
Přednáška

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro Život

PŘÍRODNÍ FILOZOFIE
ČLOVĚK A UNIVERZUM
ODKAZ DÁVNÉ INDIE
ZÁHADY TIBETU
BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE
MOUDROST ČÍNY
VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI
PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“
ARISTOTELES
PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA
DŮLEŽITOST VÝCHOVY
EGYPT
ŘÍM A STOIKOVÉ
DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST
DĚJINY A MYTOLOGIE
HISTORICKÉ CYKLY
SVOBODA A OSUD

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

POZORNOST
KONCENTRACE
PAMĚŤ
IMAGINACE
VŮLE atd.

**„Skutečná láska začíná tam,
kde končí láska sobecká.“**

Tibetské přísloví

